

Зміст		стор.
РОЗДІЛ 1.	Загальні положення	3
РОЗДІЛ 2.	Підготовка та порядок виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи	4
РОЗДІЛ 3.	Зміст та структура кваліфікаційної (магістерської) роботи ...	10
РОЗДІЛ 4.	Вимоги до оформлення кваліфікаційної (магістерської) роботи	18
4.1.	Загальні вимоги	18
4.2.	Нумерація сторінок, розділів, підрозділів	18
4.3.	Ілюстрації	19
4.4.	Таблиці	20
4.5.	Формули	21
4.6.	Посилання в тексті на рисунки, таблиці, формули, літературні джерела	22
4.7.	Переліки і примітки	24
4.8.	Список використаних джерел	24
4.9.	Додатки	25
4.10.	Оформлення графічної частини	26
РОЗДІЛ 5.	Наукове керівництво та рецензування кваліфікаційної (магістерської) роботи	27
РОЗДІЛ 6.	Попередня експертиза кваліфікаційної (магістерської) роботи	28
РОЗДІЛ 7.	Підготовка до захисту і захист кваліфікаційної (магістерської) роботи	29
РОЗДІЛ 8.	Критерії оцінювання кваліфікаційної (магістерської) роботи	31
РОЗДІЛ 9.	Заохочення талановитих студентів до наукової діяльності ...	34
Додатки		
Додаток 1.	<i>Зразок заяви на затвердження теми та наукового керівника кваліфікаційної роботи</i>	36
Додаток 2.	<i>Зразок титульного аркуша на кваліфікаційну (магістерську) роботу</i>	37
Додаток 3.	<i>Зразок завдання на виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи</i>	38
Додаток 4.	<i>Зразок анотації кваліфікаційної (магістерської) роботи</i>	40
Додаток 5.	<i>Зразок оформлення змісту кваліфікаційної (магістерської) роботи</i>	41
Додаток 6.	<i>Зразок оформлення бібліографічного опису джерел літератури</i>	42
Додаток 7.	<i>Зразок оформлення титульного аркуша ілюстративного матеріалу кваліфікаційної (магістерської) роботи</i>	43
Додаток 8.	<i>Зразок подання голові Екзаменаційної комісії щодо захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи</i>	44
Додаток 9.	<i>Зразок відгуку наукового керівника на кваліфікаційну (магістерську) роботу студента</i>	45
Додаток 10.	<i>Зразок рецензії на кваліфікаційну (магістерську) роботу студента</i>	46

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Магістр – це другий освітній ступінь фахівця, який на основі освітнього ступеня бакалавра здобув поглиблені фахові знання, має досвід їх застосування для вирішення проблемних професійних та наукових завдань у практичній діяльності.

Кваліфікаційна (магістерська) робота – це самостійне комплексне наукове дослідження поставленої проблеми, що виконано на матеріалах реальних об'єктів з обов'язковим збором, обробкою та систематизацією інформації. Публічний захист роботи **перед Екзаменаційною комісією** завершує етап повної вищої освіти та є підставою для отримання освітнього ступеня – *магістр*. Кваліфікаційна (магістерська) робота відрізняється від інших видів наукових робіт студентів тим, що її рекомендації та розробки, пропозиції є більш науково обґрунтованими і мають значне творче підґрунтя. Кваліфікаційна робота магістра виконує кваліфікаційну функцію, тому основне завдання її автора – продемонструвати рівень своєї наукової кваліфікації та вміння самостійно вести науковий пошук, вирішувати конкретні наукові завдання.

Кваліфікаційна (магістерська) робота є важливою складовою частиною процесу навчання, підготовка якої вимагає від студента розвинення широти мислення, набуття навичок науково-дослідної роботи, демонстрації рівня фахової підготовки. Вказана робота є своєрідним звітом за весь період навчання, дає можливість використовувати набуті знання в обґрунтуванні певних теоретичних положень з обраної теми, розкриває шляхи впровадження теоретичних знань у практичну діяльність. Вона представляє собою результат самостійної наукової роботи студента і має статус інтелектуального продукту на правах рукопису.

В кваліфікаційній (магістерській) роботі на основі виконаних її автором досліджень та використаних джерел необхідно логічно і системно викласти розв'язання теоретичної проблеми або прикладного завдання, що має відповідне значення для окремої галузі знань, висвітлити наукові розробки, що мають відповідне значення для розв'язання конкретних завдань тощо.

Інформаційною базою для наукового дослідження є законодавчі та нормативні акти, наукові праці вітчизняних і зарубіжних науковців, відомості засобів масової інформації та мережі Internet, аналітична інформація державних фінансових служб, органів публічної влади, державних установ, звітність суб'єктів господарювання тощо.

Конкретні завдання кваліфікаційної (магістерської) роботи залежать від її практичної чи науково-дослідної орієнтації та об'єкта дослідження. При цьому слід дотримуватись практичної орієнтації, що втілюється у пошуку та обґрунтуванні найбільш ефективних методів та інструментів розвитку фінансової системи, механізму управлінської діяльності на макро- та мікрорівні, економічної діяльності конкретного підприємства, фірми, об'єднання, установи чи організації, а також у моделюванні, аналізі та прогнозуванні стану середовища їх функціонування.

При виконанні та захисті кваліфікаційної (магістерської) роботи слід відобразити сукупність результатів і положень, що характеризують автора як здобувача вищої освіти за освітнім ступенем «магістр», його особистий внесок у розробку теми. Рішення, запропоновані автором, за формою і змістом повинні бути чітко викладені, аргументовані і співвіднесені з раніше відомими науково-практичними розробками. За результатами проведеного дослідження у кваліфікаційній (магістерській) роботі обов'язково мають бути висунуті конкретні теоретичні та практичні пропозиції, що містять елементи наукової новизни.

Кваліфікаційна (магістерська) робота на здобуття освітнього ступеня «магістр» подається на захист у друкованому вигляді.

РОЗДІЛ 2. ПІДГОТОВКА ТА ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

Підготовка і захист кваліфікаційної (магістерської) роботи – це завершальна стадія процесу навчання, що дає право на здобуття освітнього ступеня «магістр».

Кваліфікаційна (магістерська) робота повинна бути самостійною роботою, в якій на основі виконаних студентом досліджень сформульовано та обґрунтовано певні наукові положення, сукупність яких можна кваліфікувати як нову ідею або теоретико-прикладне обґрунтування проблеми, що має суттєве управлінське, соціальне, економічне, правове чи інше значення. Виконання роботи повинно підтвердити спроможність студента генерувати і обґрунтовувати нові наукові і практичні ідеї, розраховані на близьку або далеку перспективу, самостійно проводити дослідження. У сучасних умовах фахівець не може обходитися лише тими знаннями, які він одержав у навчальному закладі, він має постійно поповнювати їх шляхом самостійної роботи. Тому дуже важливо, щоб студент не лише одержав певну кількість знань відповідно до програми навчання, але й виробив у себе розуміння необхідності безупинної самостійної роботи з поглиблення й удосконалення отриманих знань, одержав науково-дослідні навички, оволодів прийомами й методами вирішення практичних занять, умів правильно орієнтуватися у зростаючому потоці наукової, технічної та суспільно-політичної інформації.

Успішне виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи багато в чому залежить від ступеня усвідомлення студентом основних вимог до роботи, які стосуються, насамперед, теоретичного рівня роботи, її змісту, структури, обсягу й якості оформлення матеріалу.

Кваліфікаційну (магістерську) роботу виконують у такій послідовності:

- обирають тему;*
- з'ясовують об'єкт та предмет дослідження;*
- визначають мету й завдання;*
- підбір, опрацювання літератури з досліджуваної теми роботи;*
- складають попередній план дослідження;*

- висвітлюють основний зміст та застосовувані методики;
- формулюють висновки і пропозиції;
- оформлюють список використаних джерел, додатки;
- здійснюють літературне редагування й технічне оформлення.

Студент при підготовці кваліфікаційної (магістерської) роботи повинен проявити вміння використовувати набуті в процесі навчання теоретичні знання й навички (у т.ч. із застосуванням ПК) для вирішення певної проблеми; аналізу наукових спеціальних джерел; узагальнення матеріалів та застосування сучасної методики наукових досліджень при розв'язанні певної проблеми; обґрунтованого використання вітчизняного та міжнародного досвіду, статистичного та графічного матеріалу; самостійного прийняття оптимальних рішень з проблем управління в сучасних умовах; моделювання та прогнозування поведінки складних економічних систем; розробки алгоритмів і програм для вирішення прикладних завдань тощо.

У кваліфікаційних (магістерських) роботах студентів об'єктом дослідження можуть бути об'єкти, суб'єкти і системи різних рівнів, враховуючи особливості їх функціонування.

Вибір та затвердження теми кваліфікаційної (магістерської) роботи.

Тематика магістерської роботи є досить різноманітною. Вона охоплює широке коло питань, що надає студентам можливість вибору завдань, пов'язаних з їх індивідуальними нахилами та інтересами. При цьому потрібно вважати природною і доцільною існуючу практику, коли тематика більшості робіт відповідає напрямам наукових досліджень кафедри. Це впливає на високий рівень робіт, кваліфіковане керівництво, забезпеченість необхідним інструментарієм досліджень. Для забезпечення інтеграції навчального процесу з майбутньою професійною діяльністю тематика магістерських робіт може визначатися і замовником. Типова тематика розробляється, поновлюється кожного навчального року за напрямами досліджень і затверджується ВИПУСКОВОЮ кафедрою до 01 вересня поточного навчального року.

Тема кваліфікаційної (магістерської) роботи повинна відповідати освітній програмі спеціальності та спеціалізації і може бути запропонована студентом, який працює над актуальними проблемами в рамках запланованих досліджень. Тема роботи також може бути запропонована керівником щодо розвитку результатів індивідуальних робіт і науково-дослідної роботи студента. При виборі теми доцільно враховувати схильність студента до певного роду діяльності, а сама тема має викликати теоретичний інтерес, бути здійсненою протягом відведеного часу та носити суспільно корисний характер.

Тематика кваліфікаційних (магістерських) робіт затверджується Вченою радою факультету.

Обирають тему кваліфікаційної (магістерської) роботи за такими критеріями:

- актуальність;
- наявність теоретичної бази;
- можливість виконання її на кафедрі і доступ до потрібної інформації на об'єкті;

- відповідність теми обраній спеціальності, спеціалізації;
- можливість впровадження результатів дослідження.

В окремих випадках, погоджених з науковим керівником кваліфікаційної (магістерської) роботи, коли обрана тема має характер теоретичних досліджень і на базі практики нема відповідних практичних матеріалів, магістр може використовувати статистичний матеріал, аналізувати зарубіжний досвід, робити висновки відповідно до результатів наукових досліджень фінансових установ і організацій, органів влади, державних установ, відомих науковців у галузі обліку, фінансів, управління та оподаткування, моделювання соціально-економічних процесів, створення і використання сучасних інформаційних технологій.

Назва теми має бути лаконічною, точно відповідати змісту роботи і відповідної спеціальності, спеціалізації. Ключові слова в назві теми мають акцентувати увагу на мету, об'єкт і предмет дослідження.

Тему кваліфікаційної (магістерської) роботи затверджують на підставі письмової заяви студента на ім'я завідувача кафедри (Додаток 1). Теми кваліфікаційних (магістерських) робіт розглядають на засіданні кафедри, де назву можуть скоригувати. Теми магістерських робіт розглядає та затверджує випускова кафедра. Наукові керівники призначаються випусковими кафедрами.

Науковий керівник разом із студентом розробляє завдання на виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи (Додаток 3), яке затверджується на засіданні кафедри.

На підставі одержаного завдання студент складає і узгоджує з керівником детально розроблений календарний план виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи на весь період роботи, який в подальшому може уточнювати. На виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи відводиться час, передбачений навчальним планом. Враховуючи цей час і терміни подання завершеної роботи, магістр спільно з керівником складає докладний календарний план виконання роботи. Успішна розробка кваліфікаційної (магістерської) роботи у встановлений термін можлива лише за наявності ретельно продуманого плану роботи і безумовного його виконання. План має відтворювати основний зміст роботи, а структура – форму його втілення.

Після конкретизації теми необхідно скласти попередній план, що є проміжною ланкою між програмою дослідження і робочим планом. У ньому намічають основні «контури» запланованої роботи. Згодом план уточнюють.

Робочий план – це докладно розроблений проект виконання дослідження. У ньому подають зміст роботи, форми звітності на кожному етапі та ін. Від попереднього плану він відрізняється більшою конкретністю термінів, трудомісткістю, розподіленням функцій між співавторами. Його складання – важлива, відповідальна і цілком необхідна робота. Без належного упорядкування робота буде тривалішою і менш ефективною.

Для розробки розгорнутого плану кваліфікаційної (магістерської) роботи не існує визначеної форми, але при цьому необхідно, щоб він забезпечував послідовність, логічність і чіткість викладення змісту роботи.

При його розробці доцільно звузити кількість питань, але глибоко їх дослідити і мати резерв часу.

Терміни, зазначені в плані, мають бути реальними. Лише погоджуючи у процесі планування всі форми своєї діяльності студент створює реальну передумову дотримання термінів і своєчасної підготовки кваліфікаційної (магістерської) роботи.

План кваліфікаційної (магістерської) роботи включає чітко сформульовану назву роботи та її елементи: вступ, основні розділи чи питання і висновки. Практика показує, що складання нечіткого плану спричиняє найбільші труднощі, і це не випадково. Непродуманий, нечіткий план відволікає від суті проблеми, ускладнює роботу, збільшує витрати часу. Тому студент має дуже ретельно складати план роботи. Якщо студент має труднощі, то необхідно порадитися з керівником.

При розробці планів магістри припускаються двох найбільш характерних помилок. Перша полягає в тому, що одне з питань плану точно повторює загальну тему і в такий спосіб формально вичерпує її позаяк інші питання виходять за межі теми і в результаті план виявляється ширше за затверджену тему. Друга помилка – протилежна, коли план відображає одну зі складових теми й упускає інші, іноді більш істотні.

Головним елементом розгорнутого плану (план-проспекту) є викладення основної частини дослідження. Це центральна частина плану, яка є, за суттю, дослідженням. Саме тут планується досягти певних результатів, висунути й обґрунтувати нові пропозиції та рекомендації, тому деталізація цієї частини плану потребує особливо ретельного відпрацювання, саме на цьому етапі важлива допомога керівника. Розгорнутий план роботи забезпечує послідовність результатів дослідження, їх чіткий і логічний розвиток.

У загальних висновках розгорнутого плану роботи мають міститися найбільш істотні результати, значення для теорії та практики, рекомендації щодо їх використання.

Особливу увагу слід приділяти термінам. На всі непередбачені роботи потрібно запланувати до 5% часу, врахувати час на обговорення результатів із керівником. Правильно складений план – запорука успішного проведення дослідження.

Наступний етап роботи студента над написанням кваліфікаційної (магістерської) роботи – підбір літератури, інформаційних, довідкових та інших матеріалів, ознайомлення з ними та їх систематизація. Підбір спеціальної літератури можна зробити з використанням бібліотечних систематичних каталогів та бібліографічних довідників, статей у спеціалізованих виданнях, реферативних збірників, електронних колекцій наукової періодики вільного доступу та пошукових системи наукової інформації у мережі Internet. Допомогу у виборі дійсно необхідної літератури повинен надати науковий керівник.

Підібраний і систематизований матеріал є основою для розробки змісту магістерської роботи, який повинен не тільки відображати її загальну

характеристику, послідовність розділів і підрозділів, але й визначати тези змісту відповідних розділів.

Про хід виконання плану підготовки роботи студент повинен звітуватися перед науковим керівником у встановлені терміни, але не менше одного разу на два тижні. Науковий керівник на основі аналізу проведеної роботи та виконання календарного плану фіксує ступінь планомірності та інформує про це випускову кафедру.

Відповідальність за виконання затверджених планів підготовки кваліфікаційної (магістерської) роботи покладається на студентів-виконавців роботи.

Вимоги до кваліфікаційної (магістерської) роботи:

– актуальність теми, відповідність її сучасному стану розвитку фінансів, реформування системи публічного управління та адміністрування, обліку і оподаткування, моделювання соціально-економічних процесів, використання інформаційно-комунікаційних технологій у всіх сферах людської діяльності, а також практичним завданням зазначеної сфери;

– об'єктивність дослідження;

– наявність хронологічного опису історії досліджуваної проблеми, її сучасного стану, а також передового досвіду роботи у відповідній галузі;

– чітка характеристика об'єкта, проблеми, предмета, мети, завдань та методів дослідження;

– аналіз рівня досліджуваності теми;

– відповідність фактичного матеріалу методологічним нормам;

– обґрунтованість висновків і практичних рекомендацій;

– бездоганність тексту з огляду законів і правил логіки, граматики та пунктуації;

– відповідність вимогам державних, міждержавних та міжнародних стандартів, а також наукового стилю викладу;

– своєчасність виконання.

Студент-автор відповідає за прийняті у кваліфікаційній (магістерській) роботі рішення і достовірність усіх даних.

Науковий керівник при перевірці кваліфікаційної (магістерської) роботи вказує на помилки і неточності, пояснює в чому вони полягають, рекомендує раціональні шляхи їх усунення, уточнює або виправляє нечіткі формулювання, відзначає стилістичні помилки. Основна увага керівника має бути зосереджена на розвитку самостійності та творче ставлення студента до роботи. Керівник має всіляко підтримувати ініціативу студента і докладно консультувати його лише з питань, які не отримали достатньо повного висвітлення в літературі. У той же час не можна допускати, щоб студент витрачав зайвий час на пошуки необхідної літератури довідкового, описового і науково-теоретичного характеру.

Під час підготовки кваліфікаційної (магістерської) роботи керівник має вивчити ділові якості та рівень підготовки студента до самостійної діяльності

для складання вичерпного відгуку про його роботу і рекомендацій про подальше використання результатів дослідження після випуску.

Керівник є лише консультантом і наставником, а не співвиконавцем роботи.

Підготовлена до захисту робота подається керівнику *за три дні до попереднього захисту на кафедрі.*

РОЗДІЛ 3. ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

Під час написання кваліфікаційної (магістерської) роботи студент має враховувати, що:

1. Кваліфікаційна магістерська робота є самостійною роботою і готується індивідуально.

2. Робота повинна бути спрямована на розв'язання конкретних теоретичних і прикладних проблем у сфері фінансів, адміністрування, публічного управління, управління бізнесом, обліку та оподаткування, використання ІКТ, моделювання соціально-економічних процесів.

3. У магістерській роботі мають бути відомості про можливе практичне застосування результатів дослідження.

4. Магістерська робота повинна свідчити про вміння автора стисло, логічно й аргументовано викладати матеріал.

5. У магістерській роботі слід робити посилання на авторів та джерела, з яких запозичено матеріал або окремі результати. Якщо члени кваліфікаційної комісії виявлять запозичений матеріал – текст, таблиці, розрахунки, графіки тощо (плагіат) – без посилання на джерела, роботу не розглядатимуть надалі, а студент буде позбавлений права на повторний захист.

6. Текст магістерської роботи має бути без граматичних і стилістичних помилок, а оформлення роботи – відповідати вимогам цих Методичних рекомендацій.

7. Робота на здобуття освітнього ступеня «магістр» виконується державною мовою.

Кваліфікаційна магістерська робота виконується у терміни, визначені навчальним планом.

У роботі студента повинні бути сформульовані актуальність обраної теми, об'єкт і предмет дослідження, детально описані основні положення роботи, проведено порівняльний аналіз наукової літератури і досліджень, виконаних іншими авторами з аналогічної проблематики, викладено методику дослідження та його результати, їх аналіз, представлені авторські висновки і рекомендації з використання теоретичних і прикладних результатів проведеного наукового дослідження.

Виклад усього матеріалу виконаної роботи має бути підпорядкований одній **головній ідеї**, чітко визначеній студентом. Перш ніж здійснювати науковий пошук, тобто приступити до виконання наукового дослідження, слід

чітко визначити коло проблемних питань, які слід розглянути, а також висунути і сформулювати робочу гіпотезу.

Гіпотеза [гр. hypothesis] – науково обґрунтоване припущення, що пояснює конкретні явища і таке, що потребує перевірки й підтвердження фактами. Щоб стати достовірною науковою теорією, гіпотеза задає коло характеристик, які слід вивчати для розв’язання поставленої проблеми.

Текстова частина кваліфікаційної (магістерської) роботи має відповідну структуру. Структура кваліфікаційної (магістерської) роботи, поданої до захисту зі спеціальності повинна включати такі складові, які розміщені у наступній послідовності:

- титульний аркуш;
- завдання на кваліфікаційну (магістерську) роботу;
- анотація;
- зміст;
- вступ;
- основна частина, поділена на розділи і підрозділи, висновки до кожного розділу;
- загальні висновки;
- список використаних джерел літератури;
- додатки.

Вказані вище складові роботи повинні мати назви, що відповідають конкретній розробці та логічну взаємопов’язаність цих складових.

Обсяг текстової частини рекомендується в межах 100-110 сторінок комп’ютерного набору (не враховуючи додатків).

Обсяг графічного матеріалу (схем, графіків, діаграм, таблиць тощо), який оформляється у вигляді слайдів для демонстрації на проекторі з використанням комп’ютерних можливостей програми Microsoft Power Point та розміщується на аркушах паперу А-4 і є доповненням до текстової частини, рекомендується в межах 5–7 аркушів. Графічний матеріал використовують як демонстративний під час захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи в екзаменаційній комісії.

Титульний аркуш кваліфікаційної роботи є першою сторінкою роботи й оформляється за зразком, наведеним у Додатку 2.

Завдання на кваліфікаційну роботу оформляється відповідно до зразка (Додаток 3).

Анотація містить інформацію про автора, місце виконання роботи, структуру роботи, ключові слова, УДК. УДК – це універсальна десяткова класифікація творів друку і документальних матеріалів. Вона надає можливість відображення новітніх досягнень науки і техніки шляхом комбінування індексів. УДК використовується для обміну інформацією. Приклад оформлення анотації наведений у Додатку 4. *Мова викладу – українська та англійська.*

Зміст містить назву і нумерацію всіх структурних складових магістерської роботи (від вступу до додатків) із зазначенням номерів сторінок, з яких починається відповідна структурна складова кваліфікаційної роботи (Додаток 5).

Вступ до роботи повинен містити обґрунтування актуальності обраної теми, коротко розкривати наукове, методичне та практичне значення очікуваних результатів. **У вступі визначають:**

- актуальність теми дослідження (*в тому числі ступінь її розробки вітчизняними та зарубіжними дослідниками*);
- мету і основні завдання дослідження;
- об'єкт дослідження;
- предмет дослідження;
- методи дослідження;
- інформаційну базу дослідження;
- практичне значення отриманих результатів;
- апробація результатів роботи;
- структура роботи.

Вступ починається з обґрунтування **актуальності вибраної теми**, що повинно продемонструвати вміння автора правильно зрозуміти і оцінити обрану тему з погляду сучасності, соціальної значимості, охарактеризувати її наукову зрілість та професійну підготовленість. Висвітлення актуальності теми має бути стислим, у межах 1-2 сторінок друкованого тексту.

Згодом йде формулювання наукової проблеми, в руслі якої лежить обрана тема. На відміну від питання, для розв'язання проблеми необхідно вийти за межі вже досягнутого знання – традиційних знань виявляється недостатньо.

Після визначення наукової проблеми дається опис інформаційної ситуації щодо ступеня розробки даної проблеми **вітчизняними та зарубіжними дослідниками**, що впливає з опрацьованої літератури.

З формулювання наукової проблеми та її недостатності розкриття впливає **мета магістерської роботи** та конкретні **завдання дослідження**, що мають бути вирішені відповідно до цієї мети. Визначення завдань, як правило, робиться у формі переліку питань (вивчити, описати, встановити, виявити, вивести залежність і т.п.). Формулювання завдань необхідно проводити дуже ретельно, оскільки опис їх розв'язання складатиме зміст розділів кваліфікаційної роботи. Крім того від конкретного визначення завдань залежать і назви розділів даної роботи.

Обов'язковим елементом вступу є формулювання об'єкту і предмету дослідження. **Об'єкт дослідження** – це процес або явище, які породжують наукову проблему, а також потребують докладного вивчення. Об'єктом дослідження є сукупність відношень різних аспектів теорії та практики науки, яка слугує джерелом важливої для дослідника інформації.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта. Предмет дослідження є таким його елементом, який включає сукупність властивостей і відношень об'єкта, опосередкованих людиною (суб'єктом) під час дослідження у конкретних умовах. Саме на предмет скеровується основна увага у магістерській роботі.

Тобто, об'єктом виступає процес (явище), що досліджується, а предметом – те, що в цьому об'єкті має наукове пояснення.

Наприклад:

«Предметом магістерської роботи є: теоретичні основи, методика і практичне використання або теоретико-методологічні засади організації міжбюджетних відносин в економічній системі України (або: методичний інструментарій та практичні проблеми, або сукупність теоретичних, організаційних та методичних питань по удосконаленню формування місцевих бюджетів України).

Об'єктом кваліфікаційної (магістерської) роботи є: процес планування доходів та видатків місцевих бюджетів України / або міського бюджету міста Львова.

З об'єктом і предметом дослідження, а також із кінцевим результатом та шляхом його досягнення пов'язана мета дослідження. Кінцевий результат дослідження передбачає розв'язання проблемної ситуації, яка відображає суперечність між типовим станом об'єкта дослідження в реальній практиці й вимогами суспільства до його ефективнішого функціонування.

Наступний обов'язковий елемент вступу – вибір **методів дослідження**, які є інструментом при відборі фактичного матеріалу та необхідні для досягнення поставленої мети. **Методи дослідження** поставленої мети слід перераховувати не окремо від змісту роботи, а стисло й змістовно, визначаючи, що саме досліджувалося тим чи іншим методом. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності й прийнятності вибору саме цих методів.

Практичне значення одержаних результатів. УВ роботі, що має теоретичне значення, треба подати відомості про наукове використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх використання, а в роботі, що має прикладне значення – відомості про практичне застосування отриманих результатів або рекомендації щодо їх використання. Відзначаючи практичну цінність отриманих результатів, необхідно подати інформацію про ступінь готовності до використання або масштаби використання, надати короткі відомості про впровадження результатів досліджень із зазначенням назв організацій, в яких здійснена реалізація, форм реалізації та реквізитів відповідних документів.

Апробація результатів роботи. Вказується, на яких конференціях, симпозіумах, семінарах, нарадах оприлюднено результати досліджень, що включені до роботи. Вказують, у скількох статтях наукових журналів, збірниках наукових праць, матеріалах і тезах конференцій опубліковані результати роботи.

Структура і обсяг роботи. Вказується кількість сторінок роботи, графіків, рисунків та джерел використаної літератури.

Обсяг вступу – 3 сторінки.

Основна частина кваліфікаційної (магістерської) роботи має містити виклад теоретико-методичних положень і проблемних питань з обраної теми, наукове обґрунтування та приклади практичного застосування заходів, які пропонуються для розв'язання порушених проблем.

Спершу визначають головну ідею розділу і складають тези, підтверджені фактами, думками різних авторів, результатами анкетування чи експерименту, аналізом досвіду. Розділи присвячують вичерпному й повному викладу **результатів власних досліджень**.

Основну частину кваліфікаційної (магістерської) роботи можна умовно поділити на три розділи.

Основна частина роботи складається з розділів і підрозділів. Кожний розділ слід починати з нової сторінки, на початку якого можна стисло описати обраний напрямок і обґрунтування застосованих методів дослідження.

Розділи основної частини містять формулювання досліджуваної проблеми, визначення її місця в економічній теорії або господарській практиці, аналіз точок зору на проблему і практичних рекомендацій для її розв'язання, запропонованих різними авторами, висунення особистої позиції автора. В цій частині необхідно відобразити результати самостійного аналізу автором літературних джерел, статистичних матеріалів, інформації з мережі Internet, дати творчу оцінку економічного явища або процесу, що вивчається. Всі матеріали, що не дуже важливі для розуміння вирішення наукового завдання слід винести в додатки.

Зміст розділів основної частини повинен точно відповідати темі магістерської роботи і повністю її розкривати. Студент повинен продемонструвати вміння стисло, логічно й аргументовано викладати матеріал.

Перший розділ (теоретичний) присвячується вивченню теоретичних засад об'єкта досліджень. У розділі проводиться поглиблений аналіз чинної нормативної бази та огляд спеціальної літератури з обраної теми. За результатами аналізу студент повинен визначити наявні недоліки в нормативній базі, а також сформулювати конкретні пропозиції щодо її використання для обраного об'єкта досліджень. Здійснюючи огляд спеціальної літератури, студент опрацьовує сучасну вітчизняну і зарубіжну літературу. Систематизація інформації може здійснюватися у формі таблиці. Студент коментує літературні джерела, робить висновки щодо можливостей використання розглянутого в літературі передового досвіду на обраному об'єкті досліджень.

При написанні цієї частини роботи студент повинен показати глибокі знання з державних і місцевих фінансів, бюджетного, податкового менеджменту, управління та адміністрування на загальнодержавному та регіональному рівнях, процесів адміністрування на об'єктах управління, обліку, аналізу та оподаткування, аудиту, моделювання соціально-економічних процесів, використання ІКТ та розробки прикладних програм, що становлять основу магістерської роботи, намагатись виявити дискусійні і невирішені аспекти теми, визначити особисте ставлення до них, намітити шляхи їх розв'язання.

Студент має право стверджувати, що саме йому належить розробка даної проблеми, якщо він ґрунтовно опрацював наявні джерела і переконався, що ніхто з науковців ще не вивчав цього аспекту проблеми.

У другому розділі (аналітично-дослідницькому) найчастіше подається організаційно-економічна характеристика об'єкта досліджень, всебічно аналізується його стан, визначаються напрямки його вдосконалення, поліпшення чи стабілізації. При цьому в залежності від обраної теми можуть висвітлюватися окремі питання із наведеного нижче переліку:

- характеристика об'єкта дослідження за допомогою системи якісних і кількісних показників;

- структуризація об'єкта досліджень з вивченням взаємозв'язків між структурними складовими з формулюванням системних завдань;
- аналіз сучасних методів і підходів до розв'язання проблем, які розглядаються у літературних джерелах;
- аналіз сучасної практики розв'язання проблем і питань на конкретних або аналогічних об'єктах;
- визначення можливих напрямків удосконалення об'єкта досліджень та ін.

При проведенні аналізу розкриваються алгоритми розрахунку аналітичних показників, обґрунтовується методика аналізу. Для аналізу використовуються зіставні показники не менш як за 3-5 останні роки функціонування об'єктів досліджень. На основі визначених показників за допомогою програмних засобів розробляються графіки, діаграми тощо.

Третій розділ кваліфікаційної (магістерської) роботи найчастіше спрямований на розробку (дослідження) конкретних заходів та рекомендацій щодо необхідності впливу на об'єкт з метою його зміни та удосконалення. Механізм такого впливу має містити перелік заходів, які логічно впливають з теоретичного та аналітично-дослідницького розділів роботи і спрямовані на подолання суперечностей між реальним і бажаним станом об'єкта досліджень з врахуванням завдань роботи. Зміст цього розділу може бути розкритий у вигляді економічних, фінансових, інноваційних та інших заходів, інструкцій, програм, методик, пропозицій щодо офіційно-ділових документів, опису основних функціональних елементів інтерфейсу розробленої прикладної програми, формалізації та інтерпретації результатів моделювання тощо. Розроблені заходи, рішення і пропозиції повинні бути всебічно обґрунтовані з урахуванням динаміки зовнішнього і внутрішнього економічного середовища об'єкта досліджень.

Кожний розділ кваліфікаційної (магістерської) роботи складається з декількох підрозділів (два-три). Розділи та підрозділи повинні бути співрозмірними за обсягом.

Слід пам'ятати, що зміст основної частини має відповідати темі магістерської роботи, а зміст кожного з розділів і підрозділів – їх назвам. Основну частину тексту ділять на розділи і підрозділи відповідно до вимог логічного викладу матеріалу. Назви розділів і підрозділів мають бути чіткими і лаконічними і не повторювати назву теми роботи.

Висновки робляться після кожного розділу.

Рекомендований обсяг основної частини – 90-100 сторінок.

Висновки – заключна частина, закінчення кваліфікаційної (магістерської) роботи, зумовлене логікою проведеного дослідження. В заключній частині стисло викладаються теоретичні і практичні результати проведеного дослідження, висновки і рекомендації автора. У висновках викладають найважливіші наукові та практичні результати, формулюють розв'язану наукову проблему (завдання) та значення її для науки й практики. Далі наводять *рекомендації* щодо наукового та практичного використання здобутих результатів. Треба конкретно довести, що *положення, висновки та рекомендації*, наведені в роботі, є обґрунтованими й достовірними, тобто реальними

(об'єктивними). Лише вагомі докази дають підставу довіряти дослідженням, уникнути при цьому помилкових висновків і не дати, в окремих випадках, сприйняти бажане за дійсне.

Достовірність, тобто *доведена правильність*, є доказом того, що викладений результат (закономірність, сукупність фактів, можливість тощо) виконується завжди для зазначеного класу об'єктів за визначених умов. *Достовірність* підтверджується верифікацією, тобто повторенням результату за тих самих умов під час багатьох перевірок на різних об'єктах.

Наукова інформація в основній частині дозволяє послідовно та логічно викласти отримані підсумки, їх співвідношення із загальною метою і конкретними завданнями, поставленими і сформульованими у вступі. Заключна частина створюється не механічним підсумовуванням висновків попередніх розділів, а повинна містити те істотне, що складає підсумкові результати дослідження. При цьому вказуються не лише *теоретична значимість*, але й *практична цінність* даного дослідження.

Тобто висновки – це коротке резюме магістерської роботи. В них вказують, якою мірою досягнуто мети. У висновках узагальнюються рекомендації та пропозиції щодо теоретико-методичних аспектів та способів дослідження проблеми, викладається сутність запропонованих студентом заходів. Висновки повинні містити конкретний характер.

Рекомендований обсяг висновків – до 5 стор.

Між структурними частинами магістерської роботи має бути чіткий логічний зв'язок, тобто:

- **Тема зі змістом;**
- **Зміст із висновками до розділів;**
- **Завдання із загальними висновками.**

Список використаних джерел виконує важливу довідкову та інформаційну функцію, його слід готувати особливо ретельно. До списку рекомендується включати основну спеціальну літературу з досліджуваної теми, на яку в роботі є посилання, а також таку, яка допомогла в написанні роботи, хоча на неї нема посилань. До списку використаних джерел включають джерела у встановленій послідовності:

- Конституція України;
- Закони України;
- Укази Президента України;
- Постанови Кабінету Міністрів України;
- інструкції і нормативні акти Міністерства фінансів України, Державної фіскальної служби України, Державної митної служби України, Національного агентства України з питань державної служби, Комітет з питань запобігання та протидії корупції, Державної казначейської служби України, Державної аудиторської служби України, галузевих міністерств, інших міністерств і відомств, НП(С)БО, МСА;
- вітчизняна та іноземна наукова, навчально-методична, спеціальна література.

До додатків доцільно включати складений або підібраний студентом довідковий та допоміжний матеріал, що безпосередньо стосується теми кваліфікаційної (магістерської) роботи. У додатках подається матеріал, який: є необхідним для повноти роботи, але включення його до основного тексту може ускладнити сприйняття змісту роботи, не може бути послідовно розміщений в основній частині роботи через великий обсяг або способи відтворення.

До додатків доцільно включити:

- проміжні математичні доведення, формули і розрахунки;
- таблиці статистичних даних;
- інструкції і методики, опис алгоритмів і програм розв'язання задач на ЕОМ, розроблені в процесі виконання роботи;
- пакети прикладних програм;
- ілюстрації, схеми;
- витяги з нормативних документів тощо;
- окремі первинні документи;
- форми фінансової звітності;
- аудиторські висновки і звіти;
- аналітичні (розрахункові) таблиці;
- ілюстрації допоміжного характеру;
- *розроблений автором таблично-графічний матеріал (особливо цінний).*

Магістерська робота подається до захисту у вигляді: **текстової частини** у твердій палітурці; **графічного матеріалу** на слайдах (для демонстрації на проекторі з використанням комп'ютерних можливостей програми Microsoft Power Point) та аркушах паперу А-4 (роздатковий матеріал).

Вшити в кваліфікаційну (магістерську) роботу 2 файли для відгуку наукового керівника, зовнішньої рецензії та подання голові екзаменаційної комісії, диск з текстом роботи (зліва на твердій обкладинці).

РОЗДІЛ 4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

4.1. Загальні вимоги

Кваліфікаційна робота магістра повинна виконуватися державною мовою.

Текстова частина роботи виконується шляхом комп'ютерного набору відповідно до ДСТУ 3008-2015.

Друк здійснюється на одній стороні аркуша білого паперу формату А-4 (210x297мм) через півтора міжрядкових інтервали (до 30 рядків на сторінці), шрифтом Times New Roman (кегель 14).

Відступи (або : береги) у тексті мають бути таких розмірів: зверху – 20мм, праворуч – 10-15 мм, знизу – 20мм, ліворуч – 25 мм. Абзацний відступ – 12,5 мм. Щільність тексту повинна бути однаковою. Текст основної частини поділяють на розділи і підрозділи. Заголовки структурних частин роботи «**АНОТАЦІЯ**», «**ЗМІСТ**», «**ВСТУП**», «**РОЗДІЛ**», «**ВИСНОВКИ**», «**СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**», «**ДОДАТКИ**» (якщо такі є) друкують

великими літерами напівжирним шрифтом симетрично до тексту (по центру). Розділи складаються з *підрозділів*. Заголовки підрозділів друкуються малими літерами з першої великої. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки чи слова у них не підкреслюють і слова під час переносу не розбивають. Відстань між заголовками (за винятком заголовка пункту) і подальшим текстом має дорівнювати одному міжрядковому інтервалові, а відстань між заголовком і останнім рядком попереднього тексту (для тих випадків, коли кінець одного і початок другого підрозділу розміщується на одній сторінці) – двом міжрядковим інтервалам.

Кожен розділ роботи та загальні висновки потрібно починати з нової сторінки.

Ілюстрації (схеми, графіки, діаграми тощо) і таблиці в роботі необхідно подавати безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше або на наступній сторінці. Кожний розділ кваліфікаційної роботи повинен містити 2-3 ілюстрації, 2-3 таблиці тощо.

4.2. Нумерація сторінок, розділів, підрозділів

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, рисунків, таблиць, формул тощо подають арабськими цифрами без знаку №...

Нумерація сторінок має бути наскрізною. Першою сторінкою кваліфікаційної роботи є титульний лист, другою – завдання на роботу, третьою – анотація, четвертою – зміст, які входять до загальної нумерації сторінок. На титульному листі, на завданні, анотації, змісті та вступі номер сторінки не ставлять. Нумерація починається з шостої сторінки (друга сторінка вступу). Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки. Рисунки і таблиці входять до загальної нумерації. Додатки і список використаних джерел нумерують наскрізно.

Нумерація розділів і підрозділів роботи. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Наприклад:

РОЗДІЛ 1

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ НЕПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «1.1.» (перший підрозділ першого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Наприклад:

1.1. Законодавчі норми адміністрування податку на додану вартість

4.3. Ілюстрації

Ілюстрації у магістерській роботі розміщують після тексту, де вони згадані уперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації, розміри яких перевищують формат А4, варто розміщувати у додатках. Якщо є потреба, ілюстрації доповнюють або поясненнями, або коментарем. Ілюстрації виконують за допомогою комп'ютера, вони повинні мати назву, яку розміщують після номера ілюстрації. Всі ілюстрації нумеруються послідовно в межах розділу арабськими буквами і позначаються надписом «Рис.». Номер рисунка складається з номеру розділу і порядкового номера рисунка, розділених крапкою, *наприклад*: рис.2.1. (перший рисунок другого розділу).

Номер ілюстрації, її назву і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією.

Наприклад:

Рис. 2.1. Структура доходів і видатків міського бюджету м. Львова у 2013-2017 роках, млрд. грн.

Джерело: Складено автором за даними [17; 18].

Дозволяється на одному аркуші розміщати декілька ілюстрацій. Посилання в тексті на ілюстрації мають передувати.

4.4. Таблиці

Цифровий матеріал подається у формі таблиць. Таблиці розміщують після першого згадування про неї у тексті та нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «*Таблиця*» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, *наприклад*: «*Таблиця 2.2.*» (друга таблиця другого розділу). Кожна таблиця повинна мати назву. Назва таблиці міститься нижче, посередині сторінки над таблицею. Назву починають з великої літери, виділяють *курсивом*.

Приклад оформлення таблиці:

Таблиця 2.2.

**Динаміка надходжень від ПДВ до Державного бюджету України
за 2010-2016 рр.**

млрд. грн.

Показники	РОКИ						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1	2	3	4	5	6	7	8
ПДВ (сальдо)	64,6	92,1	84,6	86,4	130,1	138,8	128,3
Доходи держбюджету	157,3	231,7	225,3	240,6	314,6	346,1	339,18

Джерело: Складено автором за даними [17; 18].

Графи у таблиці нумерують тільки тоді, коли у тексті є на них посилання або коли таблицю необхідно перенести на наступну сторінку. В такому випадку на наступній сторінці роботи у верхньому правому куті пишуть «Продовження табл.» і зазначають її номер.

Наприклад:

Продовження табл.2.2.

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

Таблицю після першого посилання на неї у тексті розташовують так, щоб її можна було читати без повороту роботи; якщо це неможливо – з поворотом за годинниковою стрілкою.

У таблиці слід обов'язково зазначити одиниці виміру відповідно до стандартів; числові величини у таблиці повинні мати однакову кількість десяткових знаків. Заголовки граф таблиці починається великою літерою, підзаголовки – маленькою, якщо вони складають одне речення із заголовком, і великою, якщо вони є самостійними. Висота рядків повинна бути не менш 8 мм. Графу з порядковими номерами рядків у таблиці не роблять.

На всі таблиці мають бути посилання в тексті, які передують самій таблиці і слово «таблиця» пишуть скорочено – «табл. «.

Наприклад:

Динаміку надходжень від ПДВ до Державного бюджету України за 2012-2017 роках наведено у табл. 2.2.

Під таблицею слід зазначити, на основі яких даних складена таблиця.

Наприклад:

Джерело: Складено (або розраховано) автором за даними [17; 18].

Джерело: [37, 38].

4.5. Формули

Формули та умовні позначення розміщують у тексті безпосередньо після посилань на них, посередині сторінки. Їх щільність повинна бути приблизно такою ж, як щільність основного тексту. Вище і нижче кожної формули або рівняння слід залишати один вільний рядок.

Формули нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого берега сторінки на рівні відповідної формули у круглих дужках, наприклад (3.1) (перша формула третього розділу). Про посилання на формули свідчить порядковий номер формули в дужках, наприклад, «... у формулі (2.1)».

Тлумачення символів і числових коефіцієнтів формули наводять в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта записують з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Приклад оформлення формули:

$$D_{izak} = (K_{i5} \times N_{i5} \times D_{u4}) / N_{i3} \quad (2.2),$$

де K_{i5} – індекс відносної податкоспроможності адміністративно-територіальної одиниці (визначається з чотирма знаками після коми);

N_{i5} – чисельність населення і тої адміністративно-територіальної одиниці за відповідний період базового року;

N_{i3} – чисельність наявного населення України за відповідний період базового року;

D_{u4} – прогнозний обсяг доходів, закріплений за усіма місцевими бюджетами на плановий бюджетний рік.

Якщо формула не вміщується в один рядок, її слід перенести після знаків: (+), (-), (x), (:).

Посилання у тексті на порядковий номер формули подають у дужках, наприклад: «... у формулі (2.1)...».

Одиниці вимірювання ставлять після цифрових значень.

Наприклад: 20 тис. грн. числа з розмірністю пишуться цифрами, а без розмірності – словами, наприклад, «термін – не більше 10 років», «заміри повторити п'ять разів».

Абстрактні числа до дев'яти пишуть словами, більше як дев'ять – цифрами, наприклад, «п'ять показників», «10 підприємств». Дробові значення слід писати цифрами, наприклад, «1/4 періоду».

Треба пам'ятати, що порядковим чисельникам властиві відмінкові закінчення. Наприклад: 10-та крива; 21-й день. При декількох порядкових чисельниках відмінкове закінчення має узгоджуватися з останнім з них (наприклад, 2,3 і 4 графіки).

Кількісні чисельники слід писати без відмінкових закінчень, наприклад, «на 5 листах», «в 20 випадках».

Дати слід писати без відмінкових закінчень, наприклад, 10 лютого, але пишеться 80-ті роки, в 20-х роках.

4.6. Посилання в тексті на рисунки, таблиці, формули, літературні джерела

Посилаючись на ілюстрації, таблиці, формули треба зазначити: порядковий номер ілюстрації (наприклад, «рис. 2.4»; номер таблиці (наприклад, «...в табл. 1.4»); порядковий номер формули (наприклад, «...у формулі (2.2)»). коли здійснюється повторно посилання на ілюстрації та таблиці, треба зазначити скорочено слово «дивись», наприклад, «див. рис. 2.4».

Під час написання кваліфікаційної (магістерської) роботи необхідно посилатися на авторів і джерела, з яких запозичено матеріали або окремі результати.

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет потребує точного відтворення цитованого тексту, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити думку автора. Наводити цитати в магістерській роботі доцільно тоді, коли треба порівняти погляди різних авторів з приводу одного й того ж питання.

Текст, який цитують, беруть в лапки, і посилаючись звісно на джерело.

Загальні вимоги до цитування:

– текст цитати починається і закінчується лапками та наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовують вислів «так званий»;

– цитування має бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

– кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

– при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело.

Порядковий номер джерела зі списку використаних джерел, а також сторінки під час посилання у магістерській роботі беруть у квадратні дужки, наприклад: [9, с. 77], Цей запис означає, що науковець посилається на роботу, яка значиться у списку використаних джерел під номером 9, а матеріал взято зі сторінки 77 цього джерела.

Якщо треба переказати думку деяких авторів, то після кожного порядкового номера їх праць у бібліографічному списку ставлять крапку з комою. Наприклад, запис [4; 5; 7; 9] означає посилання на джерела під номерами 4, 5, 7, 9 у списку. У роботі з науковими джерелами слід пам'ятати, що власне дослідження передбачає передусім критичний аналіз цих джерел, а не механічне переписування чужих думок без відповідних посилань.

За допомогою критичного аналізу наукової літератури можна визначити ще невивчені сторони наукової проблеми і точно окреслити завдання в кваліфікаційній роботі. Автор магістерської роботи має запропонувати методи розв'язання обраної проблеми. До того ж він має вправно оперувати науковою термінологією, осмислювати ті наукові визначення, які найдостовірніше характеризують проблему дослідження.

Якщо використовуються відомості із джерел документальної інформації чи з великою кількістю сторінок, то у посиланні треба точно зазначити номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке є посилання. Посилання у тексті роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком їх у списку літератури, виділивши двома квадратними дужками, наприклад « ...у працях [2 – 5, 8]...» чи [17, с. 20 – 25].

Часто посилання на джерела робиться у виносках. При такому варіанті посилання має відповідати його бібліографічному опису із зазначеними номерами сторінок.

Допускається також наводити посилання у виносках на відповідній сторінці, при цьому номер посилання має відповідати його бібліографічного опису за списком літературних джерел.

Наприклад:

Посилання в тексті: «блок-схема планування і проведення ревізійного процесу, запропонована Усачом Б.Ф. [26]¹.

Відповідний опис в списку літературних джерел:

26. Усач Б.Ф. Контроль і ревізія: Підручник.-3-вид., перероб. і доп.- К.: Знання-Прес, 2001.-253с.- (Вища освіта ХХІ століття).

Відповідне подання виноски на сторінці:

¹[26] Усач Б.Ф. Контроль і ревізія: Підручник.-3-вид., перероб. і доп.- К.: Знання-Прес, 2001.-253с.- (Вища освіта ХХІ століття).

4.7. Переліки і примітки

Переліки, за потреби, можуть бути наведені в середині пунктів або підпунктів. Перед переліком ставлять двокрапку. Перед кожною позицією переліку слід ставити малу літеру української абетки з дужкою, або не нумеруючи – дефіс. Примітки вміщують у тексті за необхідності пояснення тексту, таблиці або ілюстрації. Примітки розташовують безпосередньо після тексту, таблиці, ілюстрації, яких вона стосується. Слово «Примітка» друкують з великої літери з абзацного відступу з крапкою і з великої літери в тому ж рядку подають текст примітки.

4.8. Список використаних джерел

Список використаних джерел містить перелік нормативно-правових актів, наукових джерел, які опрацьовував студент під час написання кваліфікаційної (магістерської) роботи.

Літературні джерела можна розміщувати такими способами:

- у порядку появи посилань у тексті (найзручніший для користування і рекомендований під час написання кваліфікаційної (магістерської) роботи);
- в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків;
- систематизовано.

При другому способі джерела розміщують в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків.

У третьому випадку список використаних джерел формують у такій послідовності:

- Конституція України;
- Кодекси;
- Закони України;
- Укази Президента України;
- Постанови Верховної Ради України;
- Постанови Кабінету Міністрів України;
- Нормативні акти міністерств та відомств;
- Міжнародні правові акти;
- наукова, навчально-методична, фахова література, видана українською мовою;
- наукова, навчально-методична, фахова література, видана іноземними мовами.

Першоджерела, включені у список, повинні мати бібліографічний опис – сукупність бібліографічних відомостей про документ, наведених за певними правилами, необхідних та достатніх для загальної характеристики та ідентифікації документа. Бібліографічний опис регламентується ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1-2003, ІДТ)», ДСТУ 8302:2015 «БІБЛІОГРАФІЧНЕ ПОСИЛАННЯ. Загальні положення та правила складання».

Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованою роботою або виписують з каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропуску будь-яких елементів, скорочення назв та ін.

Зразок оформлення бібліографічного опису наведено у **Додатку 6**.

4.9. Додатки

У додатках до кваліфікаційної (магістерської) роботи міститься допоміжний матеріал, потрібний для повноти сприйняття дослідження. Додатки наводяться після списку використаних джерел як продовження роботи у порядку посилань за текстом. Кожний додаток починається з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими буквами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. У верхньому правому куті над заголовком малими буквами з першої великої друкується слово «Додаток ...» і велика літера української абетки, наприклад, «Додаток А», «Додаток Б». Нумерація додатків повинна бути наскрізною, буквами українського алфавіту. Додатки слід позначати послідовно відповідно до букв алфавіту, за винятком букв Г, І, Є, І, Й, О, Ч, Ь. Один додаток позначається як додаток А.

Додатки розташовують так, щоб її можна було читати без повороту роботи; якщо це неможливо – з поворотом за годинниковою стрілкою.

Текст кожного додатка може поділитись на розділи та підрозділи, які нумеруються у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатку (літеру) і крапку, наприклад А.2 – другий розділ додатка А; В.3.1. – підрозділ перший третього розділу додатка В.

Ілюстрації, таблиці і формули у додатках нумеруються у межах кожного додатка, наприклад: рис. А.1.2. – другий рисунок першого розділу додатка А; формула (В.1) – перша формула додатка В.

4.10. Оформлення графічної частини

Ілюстративні матеріали мають бути оформлені у вигляді слайдів для демонстрації на проекторі з використанням комп'ютерних можливостей програми Microsoft Power Point. **Ілюстративні матеріали** мають бути оформлені у вигляді слайдів для демонстрації на проекторі з використанням комп'ютерних можливостей програми Microsoft Power Point. Ілюстративні матеріали надаються членам екзаменаційної комісії у вигляді комплектів матеріалів на аркушах А4, кількість комплектів повинна бути достатньою для ознайомлення з матеріалами усіх членів комісії. Комплекти ілюстративних матеріалів обов'язково повинні мати титульний аркуш (приклад оформлення наведено у **Додатку 7. Рекомендована (оптимальна) кількість ілюстративних матеріалів** становить від *п'яти* до *семи*, з яких 2-3 присвячені розв'язанню винесених на захист наукових положень (з відображенням особистого внеску автора в отриманні практичних результатів).

Належним чином оформлена кваліфікаційна (магістерська) робота має бути переплетена (зброшурована).

РОЗДІЛ 5. НАУКОВЕ КЕРІВНИЦТВО ТА РЕЦЕНЗУВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

Науковими керівниками кваліфікаційних (магістерських) робіт призначають викладачів випускових кафедр, що мають наукові ступені та вчені звання, відповідно до їх наукових інтересів та узгодженої тематики магістерських робіт, що виконуватимуться на кафедрі.

Обов'язки наукового керівника кваліфікаційної роботи:

- надавати допомогу у виборі теми, розробленні плану (змісту) роботи, доборі літератури, виборі методів дослідження тощо;
- аналізувати зміст роботи;
- визначати поетапні терміни виконання роботи;
- контролювати виконання роботи;
- доповідати на засіданні випускової кафедри про виконання та завершення роботи;
- скласти письмовий відгук на кваліфікаційну (магістерську) роботу.

Завершену роботу магістр подає науковому керівникові на перевірку та підготовку відгуку.

У відгуку науковий керівник має зазначити: актуальність дослідження, глибину та комплексність розкриття проблемних аспектів, рівень підготовки випускника до виконання професійних обов'язків, ступінь самостійності у виконанні кваліфікаційної роботи, новизну порушених питань та оригінальність їхнього розв'язання, уміння використовувати джерела інформації, зокрема літературу, ступінь володіння методами дослідження, повноту і якість дослідження теми, завершеність роботи, логічність, послідовність, аргументованість, літературну грамотність викладення матеріалу.

Науковий керівник відгук завершує висновком робота *«Рекомендується до захисту»*, а в разі негативної оцінки – *«До захисту не рекомендується»*.

У випадку *негативного висновку* керівника це питання виноситься на розгляд на засіданні випускової кафедри за участю студента та наукового керівника. Ухвалу кафедри у вигляді витягу з протоколу засідання за підписом завідувача кафедри скеровують деканові факультету.

Висновок наукового керівника вписується у бланку Подання Голові екзаменаційної комісії (Додаток 8).

Отримавши бланк подання (Додаток 8) та відгук наукового керівника на магістерську роботу (Додаток 9) студент скеровується на зовнішнє рецензування. Рецензентами кваліфікаційної (магістерської) роботи можуть бути особи із числа висококваліфікованих фахівців державних фінансових установ, підприємств, установ і організацій, ІТ-компаній, викладачів інших вищих навчальних закладів. Коло фахових та наукових інтересів рецензентів має відповідати тематиці роботи. Завдання рецензента – допомогти екзаменаційній комісії всебічно й об'єктивно оцінити кваліфікаційну роботу щодо її наукового та літературного рівня.

У рецензії необхідно зазначити:

- актуальність теми дослідження;

- ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у магістерській роботі;
- якість проведеного дослідження;
- значущість та практичну цінність результатів дослідження;
- використання найновіших інформаційних джерел, зокрема літератури, в окремій галузі (назвати джерела, які застаріли);
- характеристику термінології, структури й стилю магістерської роботи, її завершеність загалом;
- зауваження щодо оформлення кваліфікаційної (магістерської) роботи.

Рецензію складають в одному примірнику. Її підписує особисто рецензент, зазначивши свої ініціали, прізвище, посаду, науковий ступінь, вчене звання, почесні звання та дату. Підпис рецензента засвідчують в установі, в якій він працює.

Рецензію на кваліфікаційну (магістерську) роботу треба подати на кафедру до проведення попередньої експертизи. Рецензія із зауваженнями не є підставою для відхилення роботи від її захисту. Без зовнішньої рецензії робота до захисту не допускається. Бланк зовнішньої рецензії на кваліфікаційну роботу магістра наведений у Додатку 10.

РОЗДІЛ 6. ПОПЕРЕДНЯ ЕКСПЕРТИЗА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

Процедурі захисту кваліфікаційної роботи передуює попередній її розгляд. **За два тижні** до захисту робота реєструється на кафедрі за наявності відгуку наукового керівника, бланку подання із висновком наукового керівника та зовнішньої рецензії і допускається до попередньої експертизи.

Секретар випускової кафедри перевіряє наявність всіх необхідних документів. Якщо немає якогось документа чи неправильне його оформлення може бути причиною для повернення комплекту документів на доопрацювання.

Метою попереднього розгляду є експертиза відповідності рівня кваліфікаційної роботи встановленим вимогам даних методичних вказівок, його готовність відповідати на можливі запитання членів екзаменаційної комісії.

Експертиза кваліфікаційної роботи передбачає:

- уважне вивчення змісту та структури роботи, її оформлення, відповідність вимогам до кваліфікаційних робіт;
- визначають рівень обізнаності студента тематиці виконаної ним роботи.

Завідувач кафедри має право не допустити магістерську роботу до захисту за:

- невідповідність роботи встановленим вимогам даних методичних вказівок;
- невідповідність роботи затвердженій наказом по університету тематиці;

- зміст, що не відповідає задекларованій темі роботи;
- порушення термінів виконання роботи та несвоєчасне її подання на попередню експертизу.

На засіданні випускової кафедри, після результатів попередньої експертизи, приймається рішення про допуск кваліфікаційної роботи до захисту.

РОЗДІЛ 7. ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ І ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКИХ) РОБОТИ

Закінчивши технічне оформлення кваліфікаційної роботи, слід приділити достатньо уваги підготовці до її захисту.

Захист кваліфікаційних робіт відбувається на засіданні екзаменаційної комісії, яка є єдиною для всіх форм навчання (денної, заочної), організовується щорічно та діє протягом календарного року.

До складу ЕК входять: голова комісії (з числа вчених або провідних фахівців-практиків) і члени комісії, а саме: декан факультету або його заступник, завідувачі кафедр, професори, доценти (викладачі) профільних кафедр, провідні фахівці виробництва та працівники науково-дослідних інститутів.

Персональний склад членів ЕК, графік робіт затверджується ректором і доводиться до загального відома не пізніше, ніж за місяць до початку роботи комісії.

Засідання ЕК відбуваються за графіком у встановлені терміни.

Кваліфікаційну (магістерську) роботу подають до ЕК не пізніше, як за **два дні** до захисту.

До екзаменаційної комісії подають:

- кваліфікаційну (магістерську) роботу;
- подання Голові комісії;
- письмовий відгук наукового керівника;
- письмову рецензію.

Можна подавати й інші матеріали, що свідчать про наукову і практичну цінність роботи, наприклад, надруковані статті з теми роботи, інші документи.

Засідання ЕК проводяться державною мовою. Під час захисту кваліфікаційної роботи слід дотримуватися наукової етики, бути вимогливим до себе, принциповим. Має відбуватися наукова дискусія.

Захист кваліфікаційної роботи передбачає:

- заслуховування відгуку наукового керівника та рецензії;
- доповідь студента щодо змісту роботи;
- відповіді студента на запитання членів комісії та інших осіб, присутніх на захисті;
- відповіді студента з приводу зауважень, які зазначені у відгуку наукового керівника та рецензента;
- рішення комісії про оцінку роботи.

Підготовка тез виступу

Зі структурного погляду тези виступу можна поділити на *три частини*:

1. Вступна, що співзвучна із вступом до кваліфікаційної роботи, в якій висвітлено:

- а) актуальність обраної теми роботи (2-3 речення);
- б) мотив обрання саме цієї теми роботи (1 речення);
- в) головна ідея дослідження (1 речення);
- г) суть мети дослідження і чому саме воно сприятиме, тобто що воно забезпечить для конкретної галузі науки (1 речення);
- д) узагальнені завдання магістерської роботи (3–5 речень);
- е) об'єкт і предмет дослідження (1 речення);
- ж) основні методи, завдяки яким отримано фактичний матеріал дослідження, з вказівкою при розгляді якого саме явища (предмета) вони були застосовані (4–5 речень);
- з) склад і загальна структура роботи (1 речення).

2. Результативна, яка ґрунтується на загальних висновках кваліфікаційної роботи магістра:

- а) суть проведеного дослідження у кваліфікаційній роботі (1 речення);
- б) практична цінність результатів роботи, а саме: де вони можуть бути застосовані (1 речення);
- в) ступінь апробації і впровадження результатів дослідження (наприклад, кількість опублікованих праць);

3. Висновок, де зазначено основні результати дослідження кваліфікаційної роботи, які виносять на захист.

Текст виступу супроводжується ілюстративними роздатковими та презентаційними матеріалами, які наочно доводять відповідні положення кваліфікаційної роботи, висновки та пропозиції.

Тривалість виступу студента на засіданні екзаменаційної комісії – 10-15 хв.

Доповідь на захисті кваліфікаційної роботи, здебільшого, починають словами:

Шановний пане голово, шановні члени екзаменаційної комісії, панове! Вашій увазі пропонується стислий виклад змісту кваліфікаційної роботи, виконаної на тему (назва роботи) .

Текст доповіді має розкривати суть, теоретичне і практичне значення проведеної роботи й ґрунтується на результатах досліджень. Завершальні слова доповіді:

Доповідь закінчена, дякую за увагу.

Підготовлені тези виступу мають свідчити про найвищий теоретичний рівень знань студента, його всебічну ерудицію та вміння доступно висвітлювати основні результати дослідження.

Студент зобов'язаний дати відповіді на всі поставлені йому запитання. Перед тим як відповідати на питання, треба уважно їх вислухати й занотувати. Відповідаючи на запитання, потрібно торкатися лише суті справи.

РОЗДІЛ 8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

Оцінка якості виконання та захисту кваліфікаційних (магістерських) робіт студентів здійснюється членами ЕК на основі сумарної оцінки за критеріями, наведеними в таблиці.

Критерії оцінювання кваліфікаційних робіт екзаменаційною комісією

	Критерії оцінювання	Кількість балів
Вступ	Обґрунтування актуальності обраної теми, визначення мети та завдань її дослідження. Визначення теоретичної або прикладної проблеми (питання), що має відповідне значення у сфері фінансів, обліку, аналізу, контролю та аудиту, моделювання соціально-економічних процесів, використання ІКТ, елементів наукової новизни обраної теми.	1-5
Розділ 1	Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій, новизна отриманих результатів. Достатність глибини теоретичних досліджень. Наявність наукової ідеї та аналітичних розробок магістра.	1-10
Розділ 2	Рівень глибини економічних досліджень із застосуванням аналітичних розрахунків, методів і засобів проведення наукових досліджень.	1-20
Розділ 3	Оцінка результатів досліджень <ul style="list-style-type: none"> ▪ обґрунтування перспективних параметрів розвитку; ▪ обґрунтування напрямів удосконалення досліджуваної проблеми; ▪ прогнозування, аналіз результатів дослідження з використанням програмних продуктів Практична цінність отриманих результатів та можливість їх впровадження. Чіткість висновків і рекомендацій.	1-20
	Змістовність, цілісність, якість оформлення та ілюстрованість виконаної роботи.	1-5
РАЗОМ за виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи:		60 балів
	Якість захисту роботи (уміння стисло, послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження; здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди; загальний рівень підготовки студента; володіння культурою презентації). Змістовні відповіді на запитання членів ЕК.	1-40
	Разом	100

Підсумкову, диференційовану за стобальною та чотирибальною шкалою

оцінки захисту роботи визначає ЕК. Члени комісії можуть змінювати оцінку, виставлену керівником роботи в разі виявлення істотних недоліків та необ'єктивної оцінки поданої до захисту роботи. Рішення ЕК є остаточним.

У процесі визначення підсумкової оцінки враховується ряд важливих показників якості виконаної роботи:

Змістовні аспекти роботи: актуальність обраної теми дослідження; спрямованість роботи на розробку реальних практичних рекомендацій; відповідність логічної побудови роботи поставленим цілям і завданням; широта і адекватність методологічного та діагностичного апарату; наявність альтернативних підходів до вирішення визначених проблем; рівень обґрунтування запропонованих рішень; ступінь самостійності проведення дослідження; розвиненість мови викладення роботи та її загальне оформлення.

Якість захисту роботи: уміння стисло, послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження; здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди; загальний рівень підготовки студента; володіння культурою презентації.

Основні умови одержання оцінки

Відмінно (90 – 100 балів). Кваліфікаційна робота є бездоганною в усіх відношеннях, містить елементи новизни, має практичне значення, доповідь логічна і стисла, проголошена вільно, зі знанням справи, відгук і рецензія позитивні, відповіді на запитання членів ЕК правильні і стислі:

- актуальність теми та відповідність висвітленого в роботі матеріалу темі дослідження;
- теоретичний, методичний рівень роботи загалом та її практичне значення;
- базування аналітичної частини роботи на фактичних матеріалах діяльності підприємств, роботи установ та організацій;
- вміння автора глибоко дослідити практичні ситуації на конкретних прикладах, уникаючи висновків і пропозицій загального характеру;
- вміння автора стисло, логічно й аргументовано викладати зміст і результати дослідження, застосовуючи сучасну наукову термінологію, уникати загальних слів, мовних штамів, стилістичних і граматичних помилок, бездоказових тверджень, повторень, дослівного переписування літературних джерел, не виправданого збільшення обсягів роботи за рахунок другорядних матеріалів;
- використання чинних законодавчо-нормативних актів, новітніх наукових публікацій, актуального статистичного матеріалу;
- творчий підхід виконавця роботи, наявність новаторських підходів до вирішення досліджуваної проблеми;
- наявність творчих здобутків у вигляді конкретних рекомендацій, пропозицій;
- загальне оформлення роботи (відповідність вимогам щодо оформлення, обсягу роботи, акуратності та грамотності тощо);

- доповідь логічна і стисла, проголошена вільно, зі знанням справи, відгук і рецензія позитивні, відповіді на запитання членів ЕК правильні і стислі;
- відповідність дотримання термінів виконання роботи.

Добре (71 – 89 балів). Тема роботи розкрита, але мають місце окремі недоліки неprincipового характеру: в теоретичній частині поверхнево проаналізовано літературні джерела, елементи новизни чітко не представлені, недостатньо використані інформаційні джерела підприємства (установи, організації) на базі якого проводилося дослідження, мають місце окремі зауваження в рецензії та відгуках, доповідь логічна, проголошена вільно, відповіді на запитання членів ЕК в основному правильні, оформлення роботи в межах вимог та відповідність дотримання термінів виконання роботи.

Задовільно (51 – 70 балів). Тема кваліфікаційної роботи в основному розкрита, але мають місце недоліки змістовного характеру, нечітко сформульована мета роботи, теоретичний розділ має характер запозичення, у розрахунковій частині переважають елементи описовості, інформаційні матеріали не завжди ілюструють висновки, пропозиції, що містяться в третьому розділі, недостатньо обґрунтовані, рецензія і відгук містять окремі зауваження, доповідь зроблена без використання презентації, не всі відповіді на запитання членів ЕК правильні або повні. Є зауваження щодо оформлення магістерської роботи та порушено терміни виконання роботи.

Незадовільно (до 50 балів). Нечітко сформульована мета кваліфікаційної роботи та завдання дослідження. Розділи погано пов'язані між собою. Відсутній критичний огляд сучасних вітчизняних та зарубіжних літературних джерел. Аналіз виконаний поверхнево або взагалі відсутній. Заходи, що пропонуються, не впливають з аналізу, носять декларативний характер. Оформлення роботи не відповідає вимогам, наведених у рекомендаціях. Відсутні матеріали презентації. Відповіді на запитання членів ЕК неточні або неповні.

Кваліфікаційна (магістерська) робота після захисту передається в архів і зберігається протягом встановленого терміну з дня захисту. За необхідності кваліфікаційні роботи можуть бути надіслані до інших бібліотек, установ, закладів, організацій, підприємств на їхнє прохання для реалізації висновків і рекомендацій.

Рішення ЕК про остаточну оцінку захисту кваліфікаційної роботи приймається відкритим голосуванням (звичайною більшістю голосів членів комісії, котрі брали участь у засіданні) на закритому засіданні ЕК та ґрунтується на рецензіях, відгуку наукового керівника, доповіді й відповідях студента в процесі захисту.

Результати захисту кваліфікаційної роботи визначають оцінками «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

Якщо студент не з'явився на засідання ЕК для захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи, то в протоколі комісії зазначається, що він є неатестованим.

Шкала оцінювання успішності студента за результатами захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи

Оцінка ЄКТС	Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		
A	90 – 100	5	відмінно	Зараховано
B	81 – 89	4	дуже добре	
C	71 – 80		добре	
D	61 – 70	3	задовільно	
E	51 – 60		достатньо	
FX	21 – 50	2	незадовільно	не зараховано
F	0 – 20	2	незадовільно (без права перездачі)	не зараховано (без права перездачі)

РОЗДІЛ 9. ЗАОХОЧЕННЯ ТАЛАНОВИТИХ СТУДЕНТІВ ДО НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Кваліфікаційні роботи, що виконані на високому науковому рівні, а їхніх авторів, які мають опубліковані наукові праці, реалізовані актуальні наукові розробки всіяко заохочують. До прикладу, надають рекомендації до вступу в аспірантуру.

Для заохочення до наукової діяльності талановитих випускників кафедра найкращі кваліфікаційні роботи скеровує на конкурси наукових робіт. Для цього складається мотивоване подання, в якому відзначаються наукові досягнення кандидата, перспективність його наукової роботи та наявні можливості щодо її проведення (до 2-х сторінок машинописного тексту). Подання підписує і завіряє печаткою ректор академії. До нього додають ще низку документів (наприклад, відгук наукового керівника, витяг з протоколу засідання кафедри), що зазначені в умовах та порядку проведення відповідного конкурсу.

На конкурс наукових робіт скеровують кваліфікаційні роботи актуальної тематики, в яких поєднано теоретичні аспекти проблеми, досліджено найсвіжіші статистичні та фактологічні дані, є елементи новизни, що відрізняються оригінальністю зібраного матеріалу і достатньо переконливою обґрунтованістю зроблених висновків, а головне – містять реальні в сучасних умовах України пропозиції щодо розв'язання на мікро- і макрорівнях досліджуваної проблеми.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Завідувачу кафедри

_____ студента (-ки) групи _____

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Контактний телефон: дом. _____

моб. _____

ЗАЯВА

Прошу дозволити мені виконувати кваліфікаційну (магістерську) роботу на тему:

та затвердити науковим керівником

_____ (науковий ступінь, посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Обсяг і характер діяльності

_____ (назва об'єкту)

є достатніми для виконання магістерської роботи за його матеріалами.

Дата _____
_____ підпис студента

Бути науковим керівником погоджуюся _____ (підпис) _____ (посада, ПІП наукового керівника)

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ

Кафедра _____

Пояснювальна записка
до кваліфікаційної (магістерської) роботи
на тему:

« _____ »

Виконав(ла): студент(ка) II курсу, групи _____
спеціальності _____
(шифр і назва)

(прізвище та ініціали)

Керівник: _____
(прізвище та ініціали)

Рецензент: _____
(прізвище та ініціали)

ЛЬВІВ – 2018

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Факультет _____
Кафедра _____
Освітній ступінь _____
Спеціальність _____
(шифр і назва спеціальності)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри _____
«____» _____ 20__ року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ**

- _____ *(прізвище, ім'я, по батькові)*
1. Тема роботи _____

- керівник роботи _____,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
- затверджені Вченою радою факультету від «____» _____ 20__ року № _____
2. Строк подання студентом роботи _____
3. Вихідні дані до роботи _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. На сучасному етапі розвитку держави серед науковців та практиків значно активізувалася дискусія щодо важливості та впливу митно-тарифних важелів на економічні процеси в державі, а також фіскальної достатності вітчизняної системи адміністрування митних платежів. Актуальність даних досліджень пов'язана з інтенсифікацією інтеграційних процесів як на західному, так і на східному інтеграційних векторах, та вступом нашої держави до Світової організації торгівлі та ЄС. Наукові дослідження в цій сфері та статистичні дані підтверджують, що Україна вже нині бере активну участь у світогосподарських зв'язках, намагаючись максимально отримувати вигоди від міжнародного поділу праці. Однак не слід забувати, що в умовах жорстокої конкуренції, якими сьогодні характеризується міжнародний ринок, кожна країна прагне захистити свій внутрішній ринок від недобросовісної конкуренції, попередити небажаний імпорт і стимулювати власне виробництво орієнтоване на експорт.

Нині є чимало досліджень вітчизняних науковців і практиків, присвячених питанням митної справи. Зокрема, це праці М. М. Каленського, П. В. Пашка, С. Терещенко, В. І. Дудчак, П. В. Науменка, Є. В. Додіна, в яких автори детально вивчають практичні аспекти митного законодавства України. У науковій літературі багато уваги приділено питанням удосконалення та раціоналізації податкової системи країни з метою посилення її позитивного впливу на сталий випереджувальний розвиток економіки. Плідно працював над цією проблематикою О. Д. Василик, досліджують її В. П. Вишневський, А.І. Даниленко, О. Д. Данилов, Н. І. Костіна, І.О. Луніна, П.В. Мельник, А. М. Соколовська, В. М. Федосов, Л. М. Шаблиста та інші науковці. Належне місце в дослідженні процесу адміністрування митних платежів займають наукові праці провідних вчених і практиків, зокрема, О. Бакаева, І. Бережнюка, О. Василика, С. Волосовича, А. Войцещука, О. Гребельника, О. Годованця, П. Гончарова,

В.Дудчака, Ю. Іванова, М. Каленського, О. Мартинюка, П. Пашка, М. Петренка, Т. Проценка, С. Терещенка та ін.

В сучасних умовах актуальними стають питання розбудови науково обґрунтованої системи управління митною справою держави, в якій кожне управлінське рішення повинно прийматися з урахуванням максимізації загальнодержавних вигод та забезпечення економічної безпеки. Адже неупереджений аналіз практичних сторін вітчизняної митної політики показує, що цей процес відбувається без чітко визначених пріоритетів.

Одним із найголовніших інститутів економічного суверенітету держави виступає бюджет. Він забезпечує не тільки акумулювання коштів, необхідних для фінансування держави, використовується не лише для часткового перерозподілу доходів із метою підтримання сприятливого соціального становища у державі, а й активно впливає на економічні, соціальні, національні, регіональні процеси у суспільстві і впровадження вищими органами влади відповідної національної стратегії розвитку, спрямованої на зміцнення державної безпеки. В сучасних умовах України зміцнення державного бюджету як основного важеля ефективного розвитку економіки країни є вкрай актуальним, що потребує вивчення різноманітних засобів його наповнення, через використання системи митних платежів зокрема.

Актуальність дослідження та наявність великої кількості нерозв'язаних теоретичних і практичних проблем стосовно ролі та місця митних платежів у складі доходів бюджетів зумовило вибір теми даної магістерської роботи.

Мета дослідження. Метою магістерської роботи є визначення сутності, механізму справляння митних платежів та обґрунтування їх місця в складі доходів бюджетів.

Основні завдання дослідження. Для досягнення поставленої мети були визначені такі основні завдання:

– розглянути економічну природу митних платежів і їхніх основних елементів;

- охарактеризувати еволюцію дослідження та нормативно-правове забезпечення справляння митних платежів;
- здійснити моніторинг стану справляння митних платежів в Україні;
- надати економічну оцінку процесу адміністрування та прогнозування митних платежів на прикладі Львівської митниці ДФС;
- визначити проблеми та висунути пропозиції щодо удосконалення процесу справляння митних платежів як джерела наповнення Державного бюджету;
- проаналізувати світовий досвід формування ефективної митної політики та можливості його використання в Україні;

Об'єктом дослідження є процес нарахування та сплати митних платежів юридичними та фізичними особами у здійсненні зовнішньоекономічної діяльності та перетині митного кордону України.

Предметом дослідження виступають теоретико-методологічні, методичні та прикладні аспекти планування, адміністрування і прогнозування митних платежів.

Методи дослідження. Дослідження проведено із застосуванням діалектичного та системного підходу до вивчення економічних процесів. У процесі роботи застосовувались такі методи економічних досліджень: системно-структурний, абстрактно-логічний, порівняльний і балансовий, експертних оцінок тощо. Інформаційною базою дослідження були законодавчі і нормативні акти Верховної Ради та Уряду України, праці вітчизняних і зарубіжних вчених з питань оподаткування, бюджетного механізму, митної справи, з проблем управлінської діяльності митної служби.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці теоретичних і методологічних основ та прикладних аспектів удосконалення механізму планування і прогнозування митних платежів.

Апробація результатів роботи. По темі даної роботи опублікована 1 стаття у фаховому виданні. Основні положення і результати досліджень представлено на двох Міжнародних науково-практичних конференціях та

опубліковано за матеріалами круглого столу студентського науково-практичного гуртка митної справи.

Структура і обсяг роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел літератури, який нараховує 61 найменування. Основний зміст магістерської роботи складає 122 сторінки та містить 10 аналітичних таблиць і 13 рисунків.

УДК 457.142.3

Анотація

Обсяг роботи становить 109 сторінок, включаючи 10 таблиць, 11 рисунків, 35 джерел, 7 додатків.

У першому розділі кваліфікаційної роботи розглянуто теоретичні засади управління фінансовими ресурсами регіону, зокрема, інституційні засади реформування регіональної бюджетної політики в Україні та класифікацію фінансових джерел наповнення та використання місцевих бюджетів.

У другому розділі роботи проаналізовано доходи та видатки місцевих бюджетів України, досліджено роль міжбюджетних трансфертів у збалансуванні регіональних бюджетів, а також проаналізовано особливості формування та використання доходів бюджету Мостиського району.

У третьому розділі роботи запропоновано шляхи удосконалення бюджетного механізму формування і використання фінансових ресурсів регіону, зокрема, обґрунтовано сучасні засади і підходи до бюджетного стимулювання розвитку регіонів та запропоновано шляхи удосконалення міжбюджетних відносин в умовах реформування адміністративно-територіального устрою України.

На основі одержаних результатів дослідження зроблені висновки та пропозиції.

Ключові слова: фінансові ресурси регіону, бюджетна політика, бюджетний механізм, фінансові джерела наповнення та використання місцевих бюджетів, міжбюджетні відносини, адміністративно-територіальний устрій.

Annotation

The volume of work is made by 109 pages, including 15 tables, 37 risunkiv, 87 sources, 15 additions.

Theoretical principles of management of region financial resources are considered in the first section of diploma work, in particular, instituciyni principles of reformation of regional fiscal policy in Ukraine and classification of financial sources of filling and use of local budgets.

In the second section of work the conducted analysis of profits and charges of local budgets of Ukraine, the role of interbudgetary transfertiv is considered in zbalansuvanni of regional budgets, and also the features of forming and use of profits of budget of Mostiskogo of district are analysed.

The ways of improvement of budgetary mechanism of forming and use of financial resources of region are offered in the third section of work, in particular, grounded modern principles and going near budgetary stimulation of development of regions and the ways of improvement of interbudgetary relations are offered in the conditions of reformation of administrative-territorial device of Ukraine.

On the basis of the got results of research the done conclusions and suggestions.

Keywords: financial resources of region, fiscal policy, budgetary mechanism, financial sources of filling and use of local budgets, interbudgetary relations, administrative-territorial device.

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ РЕГІОНУ	
1.1. Інституціональні засади реформування регіональної бюджетної політики в Україні.....	11
1.2. Класифікація і систематизація фінансових джерел наповнення та використання місцевих бюджетів.....	22
1.3. Міжбюджетні взаємовідносини як чинник ефективного формування доходів місцевих бюджетів.....	31
Висновки до першого розділу	33
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ	
2.1. Аналіз доходів та видатків місцевих бюджетів України	35
2.2. Роль міжбюджетних трансфертів у збалансуванні регіональних бюджетів	47
2.3. Фінансова децентралізація та її вплив на формування доходів місцевих бюджетів	60
Висновки до другого розділу	72
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ БЮДЖЕТНОГО МЕХАНІЗМУ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ РЕГІОНУ	
3.1. Обґрунтування сучасних засад і підходів до бюджетного стимулювання розвитку регіонів	73
3.2. Удосконалення міжбюджетних відносин в умовах реформування адміністративно-територіального устрою України	82
3.3. Покращення управління комунальною власністю територіальних громад	93
Висновки до третього розділу	99
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	101
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	105
ДОДАТКИ	

Кодекси і закони

Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI.

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. № 996-XIV.

Книга одного автора

Атамас П.Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки : [навчальний посібник] / П.Й. Атамас. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 392 с.

Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку : [підручник] / В.Г. Швець – К. : Знання, 2006. – 525 с.

Книга двох авторів

Лень В.С. Бухгалтерський облік у галузях економіки : [навчальний посібник] / В.С. Лень, В.В. Гливенко. – К. : Знання-Прес, 2005. – 491 с.

Бухгалтерський облік в Україні : [навчальний посібник] / За ред. Р.Л. Хом'яка, В.І. Лемішовського. – 5-те вид., доп. і перероб. – Львів : Інтелект-Захід, 2006. – 1088 с.

Книга чотирьох авторів і більше

Захожай В.Б. Бухгалтерський облік у галузях економіки : [навчальний посібник] / В.Б. Захожай, М.Ф. Базась, М.М. Матюха, В.М. Базась. – К. : МАУП, 2005. – 968 с.

Статті із збірника наукових праць

Приймак С.В. Удосконалення інформаційного забезпечення діагностики фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання / Приймак С.В., Воляник Г.М // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна / Головний редактор В.В. Середа. – Львів : ЛьвДУВС. – 2015. – Вип. 2. – С. 275-287.

Статті із журналу, газети

Пархоменко В.П. Бухгалтерський облік на малих підприємствах / В.П. Пархоменко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2003. – № 7. – С. 24.

Урядовий кур'єр : газ. центр. органів виконав. влади України / засн. Кабінет Міністрів України ; голов. ред. Алла Ковтун. – 1990. – К. : Преса України, 2008 – Виходить у вівт., сер., четв., п'ятн. та суботу. 2008, 25 листоп., № 221 (3881).

Стандарти

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». Затверджено наказом МФУ від 31.12.1999 р. № 318.

Методичні рекомендації з формування собівартості будівельно-монтажних робіт. Затверджено наказом Державного комітету з будівництва і архітектури України від 16.02.2004 р. № 30.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ

Кафедра _____

ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ

до

КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

Студента (ки) _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

на тему:

на присвоєння освітнього ступеня магістр

спеціальність _____

Керівник магістерської роботи _____
*(наук. ступінь, вчене звання, посада,
прізвище, ім'я, по батькові)*

ЛЬВІВ – 2018

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка

П О Д А Н Н Я
ГОЛОВІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

Направляється студент(ка) _____ до захисту кваліфікаційної
 (прізвище та ініціали)

(магістерської) роботи

Галузь знань _____

Спеціальність _____

(шифр і назва спеціальності)

на тему _____

(назва теми)

Кваліфікаційна робота і рецензія додаються.

Декан факультету _____ «___» _____ 20__ р.

Довідка про успішність студента(ки)

_____ (прізвище та ініціали студента)

за період навчання на факультеті управління фінансами та бізнесу з 20__ року до 20__ року повністю виконав (ла) навчальний план з таким розподілом оцінок:

за національною шкалою: відмінно _____%, добре _____%, задовільно _____%;

за шкалою ECTS: А _____%; В _____%; С _____%; D _____%; E _____%.

Секретар факультету _____ «___» _____ 20__ р.

Висновок керівника кваліфікаційної (магістерської) роботи

Студент (ка) _____

Студент (ка) _____ (не)рекомендується до захисту з оцінкою _____
 (відмінно, добре, задовільно)

Керівник роботи _____ «___» _____ 20__ р.
 (підпис) (прізвище та ініціали)

Висновок кафедри _____

(назва кафедри)

Кваліфікаційну (магістерську) роботу розглянуто.

Студент (ка) _____ (не) допускається до захисту кваліфікаційної роботи в екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри _____ «___» _____ 20__ р.
 (підпис) (прізвище та ініціали)

ВІДГУК
наукового керівника на кваліфікаційну (магістерську) роботу студента

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

група _____

спеціальність _____

на тему: _____

Актуальність теми _____

Позитивні сторони роботи _____

Недоліки в роботі _____

Самостійність виконання роботи _____

Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій _____

Загальна оцінка кваліфікаційної роботи та рекомендація щодо допуску її до захисту в екзаменаційну комісію _____

Науковий керівник _____

(прізвище, ім'я, по батькові) (наук. ступ., вчене звання, посада)

(підпис)

_____ (дата)

РЕЦЕНЗІЯ
на кваліфікаційну (магістерську) роботу студента
Львівського національного університету імені Івана Франка
Студента (ки) _____
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

на тему _____

Актуальність теми _____

Якість проведеного дослідження _____

Зауваження _____

Практична значущість висновків і рекомендацій _____

Загальний висновок на кваліфікаційну роботу _____

Рецензент

(посада)

(місце роботи)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Печатка

« ____ » _____ 20 __ р.

Методичні рекомендації з виконання, оформлення та захисту КВАЛІФІКАЦІЙНИХ (МАГІСТЕРСЬКИХ) РОБІТ, для студентів спеціальностей 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 051 «Економіка», 281 «Публічне управління та адміністрування» освітнього ступеня «магістр» / Укладачі: професор Ситник Н.С, д.е.н., к.е.н., професор Романів Є.М., к.е.н., доцент Західна О.Р., к.е.н., доцент Приймак С.В., к.е.н., доцент Шевчук І.Б., к.е.н., доцент Капленко Г.В. – Львів, ЛНУ імені Івана Франка. – 2018. – 50с.

Розглянуто і схвалено на засіданні Вченої ради факультету управління фінансами та бізнесу Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № ____ від _____ 2018 р.).

© Н.С. Ситник, Є.М. Романів, О.Р. Західна, С.В. Приймак, І.Б. Шевчук, Г.В. Капленко, 2018

© ЛНУ імені Івана Франка, 2018

